

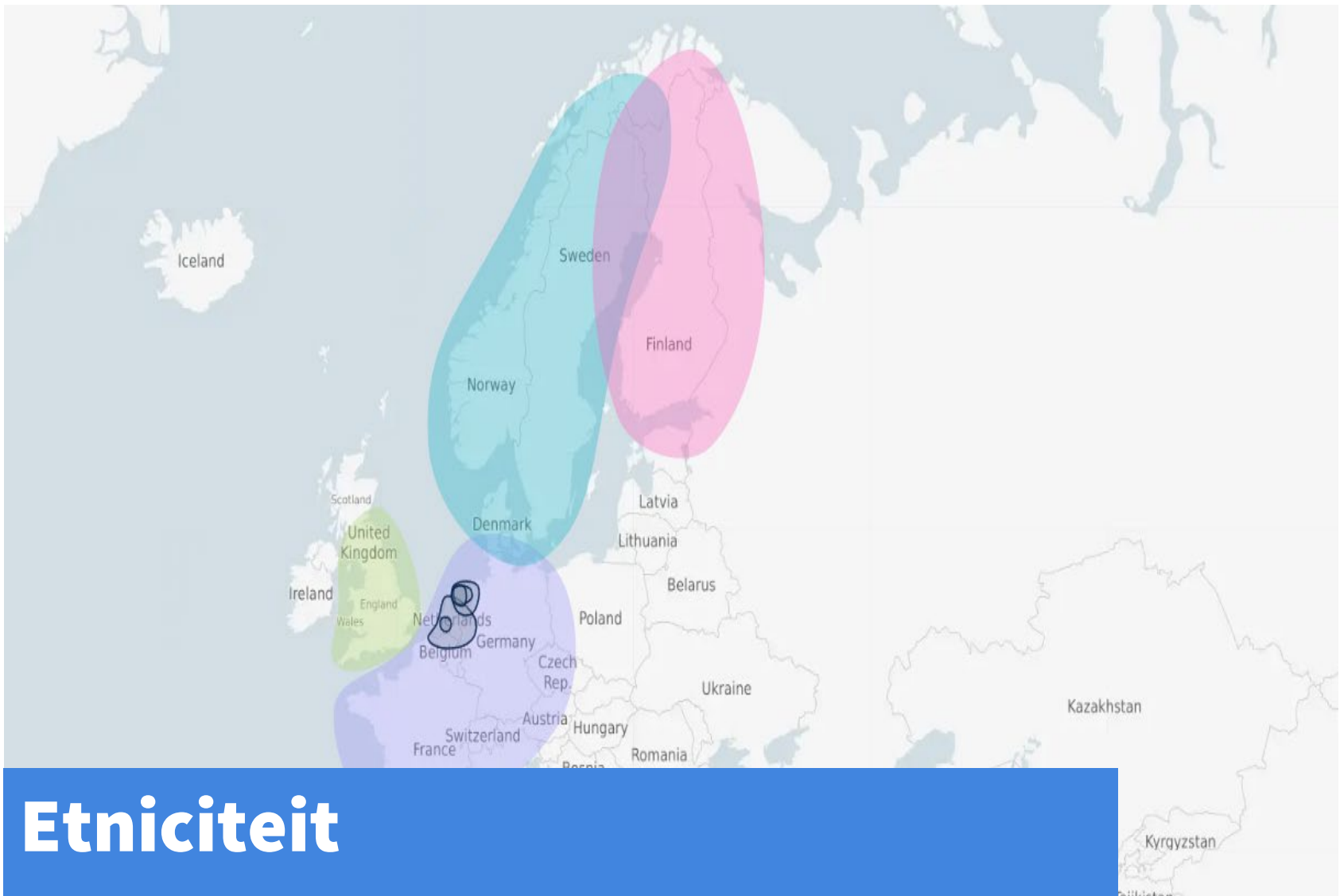
HET NIEUWS VAN TOEN

familiae de nostris

MAART 2023

www.twa2.nl

EDITIE 10

Etniciteit

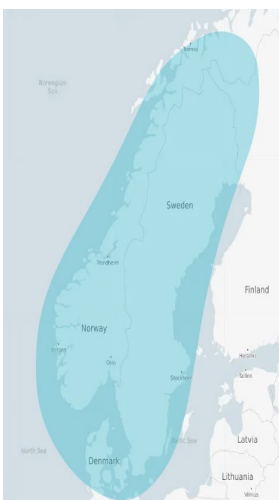
ROLAND DE JONG

De geschatte etniciteit is bepaald aan de hand van een DNA test.

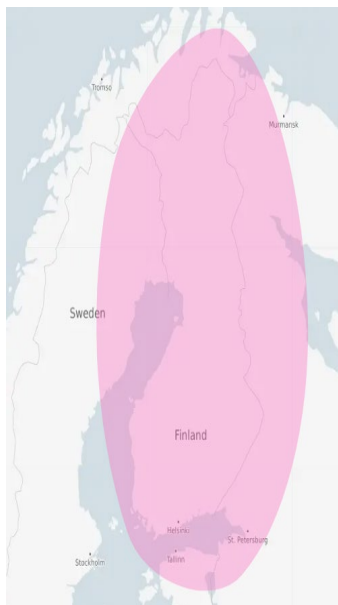
ENGELS 74,5%

Scandinavisch 22,5%

Fins 1,9%

Noord- en West-Europees 1,1%

Overzicht etniciteit van de kinderen van Arend Horjus en Sietsche Kuipers

DNA TESTS

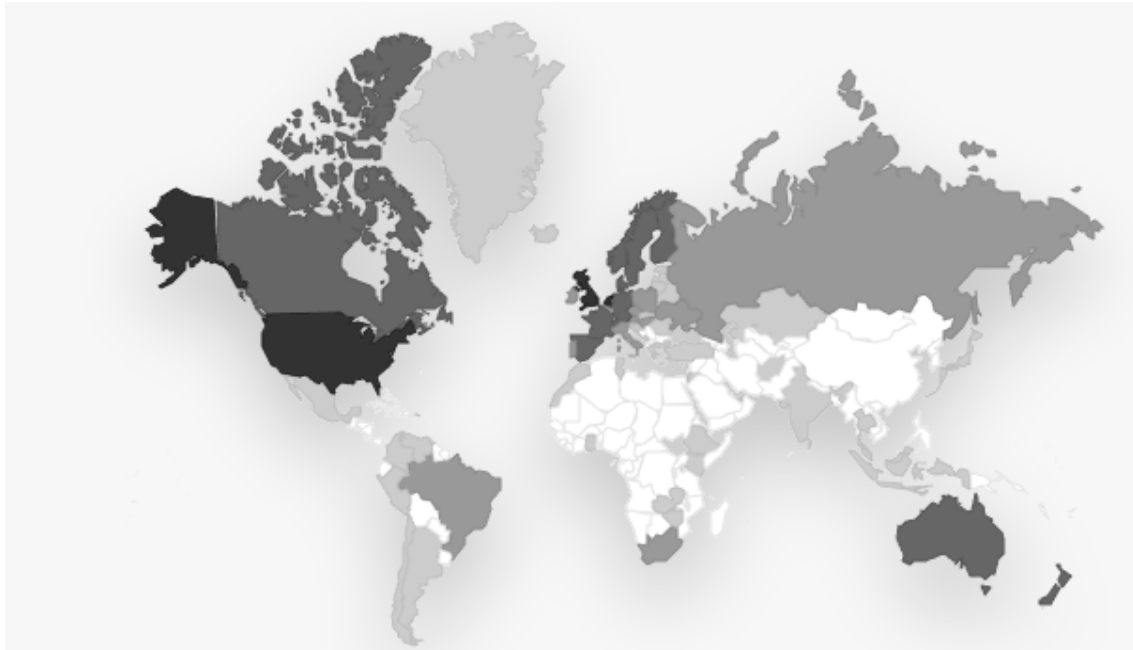
DNA-tests danken hun populariteit in belangrijke mate aan de schatting van de 'etniciteit', je genetische mix. Ze zouden de oorsprong van je voorouders laten zien. Het resultaat wordt gepresenteerd als een lijstje met landen of regio's, met percentages voor deze gebieden, met een bijbehorende wereldkaart.

Wat je hooguit te zien krijgt, is dat je met de bevolking in een bepaald geografisch gebied een stukje DNA deelt. Maar de gemeenschappelijke afstamming -als die er al is - kan honderden tot duizenden jaren geleden liggen, in een heel ander geografisch gebied, in of buiten Europa.

De bevolking van Europa is altijd individueel en in groepsverband in beweging geweest. Europa kent een complexe migratiegeschiedenis. Dat heeft geresulteerd in een Europese 'genemix' die vooral veel onderlinge overeenkomsten laat zien. De aanbieders van deze tests zijn zich hier wel van bewust. Ze proberen betere geografische referentiegroepen te krijgen, bijvoorbeeld testers met alle grootouders binnen een straal van 80 kilometer, en op basis daarvan herkomstregio's te definiëren.

Op dit moment gaat de betrouwbaarheid nog niet verder dan het continentale niveau. Je kunt dan dus bijvoorbeeld zien of je wortels hebt in Europa, Afrika of Azië. Maar binnen elk continent heb je rekening te houden met een ingewikkelde migratiegeschiedenis.

BRON: CBG KENNIS

DNA matches

Kaart met DNA matches Jannie Horjus

ROLAND DE JONG

Soms kan iemand er absoluut 100% zeker van zijn dat hij een voorouder van een bepaalde etniciteit heeft, om er dan achter te komen dat deze etniciteit helemaal niet in hun genen aanwezig is.

Elk mens krijgt een willekeurige mix van DNA van zijn of haar ouders: 50% van de moeder, en 50% van de vader. Door de willekeurige selectie zal een persoon niet noodzakelijkerwijs precies 50% van de etniciteit van elk van de ouders erven. Als je vader bijvoorbeeld 50% Fries en 50% Schots is, zou je 50% Friese etniciteit kunnen erven, terwijl je broer of zus 25% Schots en 25% Fries kan erven. Ze hebben allebei een Schote afkomst, maar je broer of zus kan het DNA dat met die etniciteit verbonden is wel hebben geërfd en jij niet.

Jannie Horjus ging er vanuit dat ze een zekere Schotse etniciteit had en was teleurgesteld toen haar resultaten daarmee niet overeenkwamen.

Bij haar komt er dus geen Schotse etniciteit naar voren. Het blijft altijd mogelijk dat die er wel waren, maar dat zij niet die specifieke genen heeft geërfd.

Waar wonen de mensen met DNA matches met Jannie?

Land [aantal overeenkomsten >10]

Verenigde Staten [3.156]
 Nederland [2.919]
 Verenigd Koninkrijk [1.040]
 Duitsland [899]
 Frankrijk [814]
 Zweden [678]
 Denemarken [501]
 Finland [474]
 Noorwegen [426]
 Australië [301]
 Canada [271]
 Zwitserland [145]
 Nieuw-Zeeland [136]
 Spanje [114]
 Oostenrijk [99]
 België [93]
 Ierland [83]
 Brazilië [53]
 Hongarije [52]
 Italië [33]
 Portugal [31]
 Tsjechische Republiek [30]
 Zuid-Afrika [26]
 Polen [25]
 Rusland [18]
 Oekraïne [11]

Pierbewijs

ROLAND DE JONG

Ik had tot dusver al drie wegen gevonden die naar de vader van 'Grutte Pier' leiden, via mijn vader Ynse de Jong.

Vandaag presenteer ik een familieverband van Arend Horjus (1924 – 2010) naar Gerlof Piers Donia, te beginnen bij Arend's vader:

Siete Horjus (1889 – 1938) zoon van

Wierd Sikkes Horjus (1847 – 1927) zoon van

Lijske Wierdsma (1814 – 1892) dochter van

Wierd Bouwes Wierdsma (1766 – 1828) zoon van

Bouwe Wierds (1719 - 1802) zoon van

Wierd Bouwes (1685 - 1762) zoon van

Bouwe Wierds (1663 - 1729) zoon van

Wierd Minnes (1617 - 1670) zoon van

Minne Gerlofs (1585 - 1649) zoon van

Gerlof Douweszn (1565 - 1592) zoon van

Douwe (Douue) Gerlofs 1549 - 1591) zoon van

Gerlof Aenes (1520 - 1578) zoon van

Tyedt Gerlofdr Donia (1489 – 1530) dochter van

Gerlof Piers Donia (1448 – 1505.)

Gerlof Piers is de vader van Pier Gerlofs 'Grutte Pier', alsmede van Abbe, Zus, Sybren en Tyedt.

Wapen van Kimswerd, met zwaard van 'Grutte Pier'

De Oldenhove

GEMEENTE LEEUWARDEN

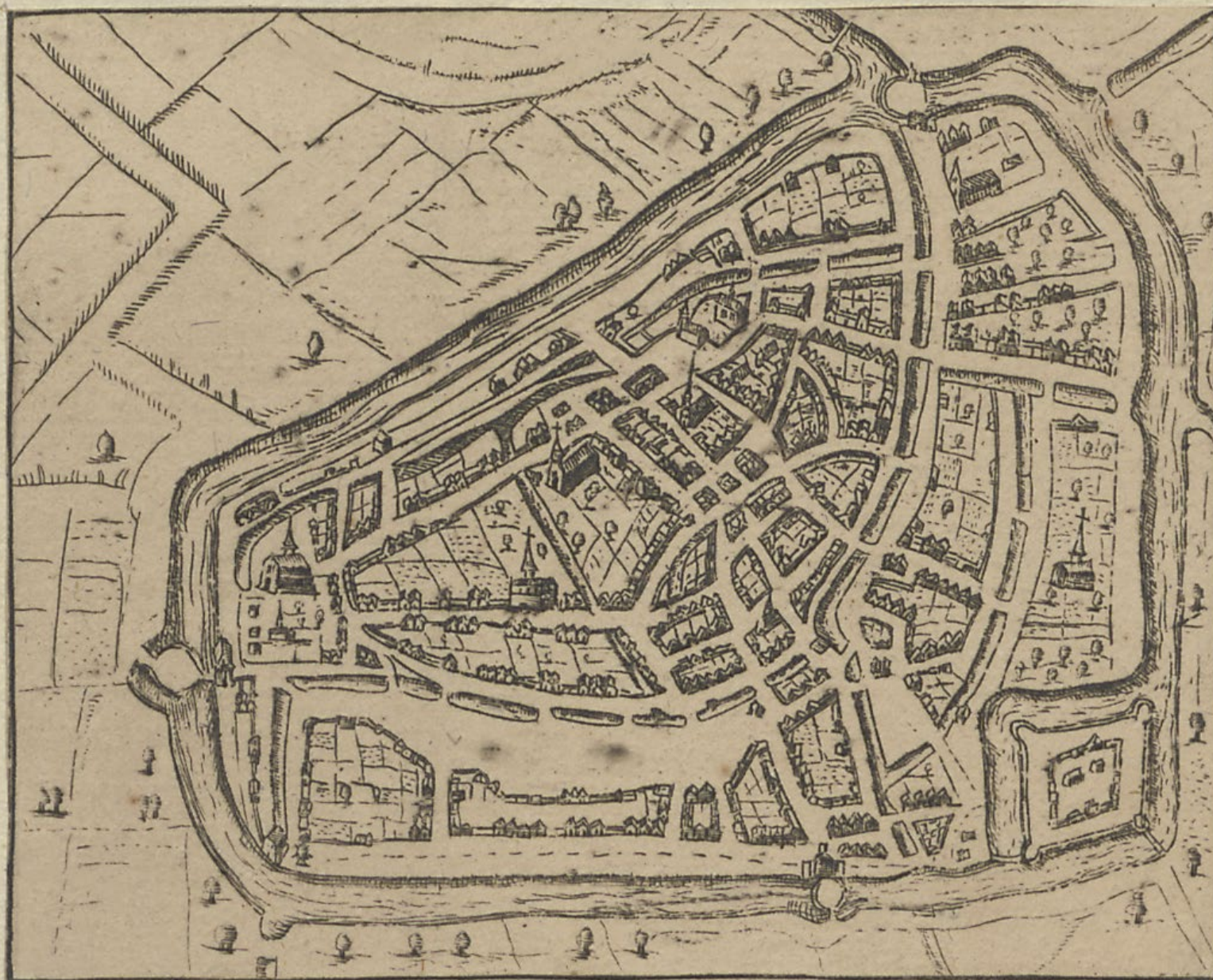
Waar de Oldehove nu staat, stond omstreeks 1100 een kerkje dat in de 13e eeuw vervangen zou worden door een grotere, uit rode kloostermoppen opgetrokken kerk. Men kwam echter niet verder dan de aanleg van de fundering. In 1435 werden de dorpjes Oldehove, Nijehove en Hoek samengevoegd en de stad Leeuwarden ontstond. Vervolgens wilde men een groter godshuis. Zo kwam een driebeukige, aan Sint Vitus gewijde basiliek tot stand. Maar de Leeuwarders wilden net zo'n hoge toren als de Groningers (1469-1482 Martintoren) en er werd een actie ontketend waardoor het geld binnen stroomde.

Op 28 mei 1529 gaven het stedelijke bestuur en de kerkvoogden van Oldehove aan meester Jacob van Aaken de opdracht voor de bouw. Bouwmeester Van Aaken wilde elk risico uitsluiten en de Oldehove van een brede voet voorzien, geaccentueerd door acht zware steunberen met heiligen- en engelenbeelden. De beelden zijn er nooit gekomen. De voorzorgsmaatregelen mochten niet baten want de toren begon in noordwestelijke richting te verzakken, toen hij nog maar 10 meter hoog was.

Van Aaken overleed na drie jaar en de nieuwe bouwmeester werd Cornelis Frederiks; voor slechts één jaar. Daarna werd de bouw stilgelegd en bleven de Leeuwarders zitten met een niet afgewerkte toren.

Met als bijzonder kenmerk dat de toren niet alleen scheef stond maar ook krom was.

In 1570 werd Leeuwarden voor korte tijd bisschopsstad en de St. Vituskerk zelfs Domkerk. In september 1576 stortte de kerk in na een harde storm. De instorting werd door protestante Friezen als een vingervijzing Gods gezien dat de Roomse Kerk niet lang stand zou houden. Inderdaad was Cunerus Petri de eerste en laatste bisschop van Leeuwarden en werd in 1578 uit Friesland verdreven. De muren van de kerk hielden het nog tot 1706 uit. De toren bleef een zorgenkind, want elke eeuw opnieuw moesten kostbare herstelwerkzaamheden worden verricht. In januari 2005 is het mysterie van de Oldehove ontrafeld: de toren blijkt gebouwd te zijn op het talud van een oude terp, wat de toenmalige bouwmeesters niet hadden voorzien.

Leeuwarden

LEEVAERDEN

Kaart van Leeuwarden, voor 1528, maker onbekend

ROLAND DE JONG

Bovenstaande kaart is van voor 1528, dit o.a. omdat de Oldenhovetoren niet op de kaart is aangebracht (links midden op de kaart.)

De bouw van de Oldehove begon in 1529 en werd tussen 1532 en 1533 stopgezet, omdat de toren begon weg te zakken. De Oldehove moest net zo hoog worden als de Martinetoren in Groningen (ongeveer 120 meter.)

Rechts onder is het blokhuis nog geheel omgracht en ligt nog niet binnen de stadsgrenzen. Dat zou pas in 1603 gebeuren.

Op de plattegrond is te zien is dat het Blokhuis een verzameling van gebouwen is, waarvan er geen enkele, met uitzondering van de in 1530 geheel hernieuwde Kapel, anders dan door omvang aanzienlijk uitsteekt boven de andere.

De Kanselarij is ook niet op deze kaart te vinden, deze werd in de periode 1566-1571 gebouwd, waarschijnlijk op kosten van Filips II, als zetel van het Hof van Friesland.

Voor 1566 werd het hof van Friesland in het Blokhuis gehouden.

Het is dus een kaart uit de tijd dat Keympe van Martena (1487 – 1538) in Leeuwarden woonde.

De toren van 'den Oudenhoof', 1723 | J. Stellingwerf

Die 't Vaderland in nood beschermt,
 Voor recht en vrijheid strijdt,
 Zich over weeuw en wees ontfermt,
 Geweld noch onrecht lijdt;
 Dien, zij hij boer, of edelman,
 Of burger, of soldaat,
 Dien prijs, wat prijzen mag en kan
 Als steunsel van den Staat.
 Dien reik m' alom, in ieder oord,
 Dat knielt voor God-alleen,
 Den laauwer, die den held behoort,
 En d' eikenkrans metéén!
 Held Pier, de groote Pier genoemd,—
 Niet, slechts om lichaamskracht,—
 Op wiens geboorte ons Kimswert roemt,
 Zij zóó door ons herdacht.
 Hij leed van Saksens dwinglandij,
 En Hollands overmoed,
 En vocht zich koen van beiden vrij,
 Ten prijs van goed en bloed.
 Hij zag zijn heerlijk Vaderland
 Gefolterd, overheerd,
 En 't slagzwaard blonk in 's landmans hand.
 Hier blijf' zijn naam vereerd!

Bron: Van Halmael | Friesche Volks-Almanak, 1837

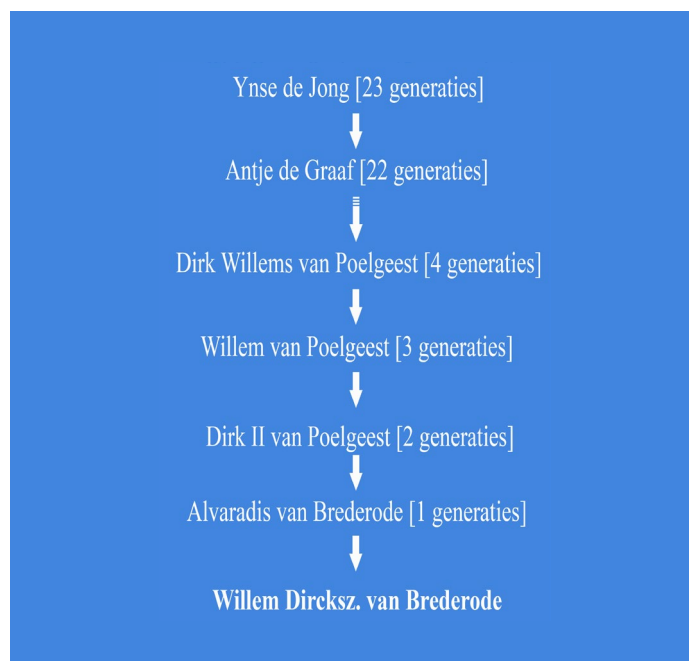
Reconstructies van Willem I van Brederode (ca.1236 – 1285) en Hildegonde van Voorne (ca.1230 – 1302) De reconstructies zijn gemaakt door fysisch antropoloog Maja d'Hollosy.

Willem Dircksz van Brederode

Willem van Brederode (Santpoort, 1226/30 - Velsen, 3 juni 1285) was heer van Brederode. Hij was een zoon van Dirk I van Brederode en Alvaradis van Heusden. Willem werd pas in 1244 als heer van Brederode erkend, mede omdat hij in voorgaande jaren nog minderjarig was. Van Brederode trok in 1248/49 met Willem II van Holland mee op veldtocht tegen de opstandelingen boven de Rijn in het Ruhrgebied, in 1256 herhaalde hij dit tegen de West-Friezen. Hij werd in 1255 tot ridder geslagen en in 1269 benoemd tot baljuw van Kennemerland. Op 25 juni 1282 werd hij beleend met de gerechten van Goudriaan, Hardinxveld, Papendrecht, Peursum en Slingeland. Hij bouwde de woontoren van Kasteel Brederode.

Willem werd na zijn dood begraven in de Brederodekapel van de Engelmunduskerk te Velsen. Willem huwde in 1254 met Hildegonda van Voorne, uit het huwelijk kwamen zeven kinderen voort:

Dirk II de Goede van Brederode 1256-1318 – opvolger
 Alverade van Brederode 1258-1323, was gehuwd met Herman VI van Woerden, een van de verraadplegers op graaf Floris V van Holland.
 Rikairde van Brederode ±1263-1303
 Floris I (Florentius) van Schoten (Adrichem) ±1265-1327
 Aleid van Brederode 1260-1333
 Theodericus (bastaardzoon ?) de Schoten <1297-?
 Willem Ver Margrietsone (bastaardzoon) van Brederode ?-1317

landengte tussen het Wogmeer en de Baarsdorpermeer overtrekken. Op die manier kon het Hollandse leger de West-Friezen in de tang nemen. Brederode's ruitermacht maakte echter weinig haast en ging zich te buiten aan plunderingen en het stelen van koeien en schapen.

De West-Friezen, die wisten dat zij in een directe confrontatie in het nadeel waren, verspreiden zich tussen de moerassen en vermeden een veldslag in het open veld. De slagorde van Willem II passeerde het Waardermeer en kwam bij het Berkmeer bij Hoogwoud. De West-Friezen gingen in een hinderlaag liggen achter een aantal rietbossen bij het Berkmeer. Het ijs was slechter dan gedacht en regelmatig moesten de voetsoldaten omwegen maken. Ook gleden de mannen regelmatig uit op het ijs en de bevroren grond.

Slag bij Hoogwoud

De Slag bij Hoogwoud vond plaats op 28 januari 1256. Hij was onderdeel van de West-Friese Oorlogen. Graaf Willem II van Holland en Zeeland was bezig met een veldtocht tegen de West-Friezen en sneuvelde tijdens de slag, nadat hij met zijn paard door het ijs zakte.

In 1254 kwamen de West-Friezen tegen Willem in opstand terwijl deze zich in Duitsland bevond. Na zijn huwelijk met Elisabeth van Brunswijk, dochter van hertog Otto I van Brunswijk, in 1252 werd Willem namelijk als een serieuze kandidaat voor de keizerskroon gezien. De West-Friezen leken te willen profiteren van de afwezigheid van de graaf. In 1255 was voor Willem de tijd gekomen om orde op zaken te stellen. Na de slag bij Westkapelle in 1253 stelde hij zijn belangen in Zeeland veilig en kon hij zich concentreren op West-Friesland.

Hij versterkte eerst de verdediging van zijn graafschap en legde aanvalswegen aan. In 1255 deed Willem zijn eerste poging. Hoewel hij aanvankelijk terrein won, - hij veroverde ongeveer negen parochies -, liep

Willem II reed met een kleine verkennings eenheid vooruit. Hij was ongeduldig omdat hij nog geen vijand zag en er op gebrand was de hoofdmacht van de West-Friezen te breken. Langzaam dwaalde hij van zijn leger af. Vermoedelijk wilde hij het ijs van het Berkmeer oversteken, maar het ijs was te dun voor en ruiter met een volledige wapenuitrusting. Man en paard zakten door het ijs. De verraste West-Friezen kwamen achter de rietbossen vandaan en sloegen Willem II dood. Dit was opmerkelijk. In de middeleeuwen was het de gewoonte een ridder of ander adellijk persoon tijdens een veldslag gevangen te nemen en daarna voor losgeld vrij te laten. Aangenomen kan worden dat de West-Friezen eerst niet wisten dat zij de zo'n vooraanstaand persoon hadden gedood. Dit verklaart ook waarom zijn lijk niet werd achtergelaten, maar begraven werd onder een woning in Hoogwoud. De geschrokken West-Friezen moeten pas later ontdekt hebben dat zij de Duitse koning hadden gedood. Beducht voor wraak werd het lijk snel begraven. De slagorde van Willem raakte na het verlies van hun aanvoerder in paniek en werd door de West-Friezen in de pan gehakt. Slechts enkele soldaten konden ontkomen. De ruiters van Brederode keerden op 30 januari terug in Alkmaar.